

Nr 642.

Av herr **Andersson** i Dunker m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 207, angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition nr 207 angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område skall i överensstämmelse med den uppgörelse som träffats mellan jordbruksnämnden och jordbrukets underhandlare en viss clearing äga rum mellan olika områden. Den relativa förskjutning av jordbrukspriserna, som påkallas av marknadsmässiga hänsyn, kommer att medföra att de bättre jordbruksbygderna med goda förutsättningar för odling av brödspannmål och oljeväxter gynnas i förhållande till övriga bygder. I den mån Kungl. Maj:t eller jordbruksnämnden föreskriver utjämningsavgifter vid export av mejeriprodukter skola dessa avgifter, såvitt de avse export efter den 1 september 1951, överföras till Svenska mejeriernas riksförening. Avgifterna jämte vad som erhålles genom prishöjningarna på grädde och ost skola av SMR fördelas på den mängd mjölkfett, som inväges inom områden med relativt små möjligheter att utnyttja prisförbättringarna enligt uppgörelsen.

Vi dela den uppfattningen, att extra mjölkprisbidrag till förmån för jordbruksbygder med ogynnsammare förutsättningar för odling av spannmål och oljeväxter är motiverat. Däremot kunna vi icke finna det lämpligt och rättvist att en dylik clearing, som syftar till en förbättring av vissa områdets mjölkpris, skall ske på bekostnad av andra bygders mjölkpris.

Enligt vår mening måste en clearing på mjölken verka högst orättvist och detta av flera skäl. De jordbrukare, som bo inom s. k. slättbygdsområden men på grund av arrendebestämmelser om hållande av visst kreatursbestånd eller på grund av gårdens beskaffenhet tvingas att upprätthålla mjölkproduktionen, komma att särskilt drabbas av detta system. Det kan icke vara rimligt att dessa jordbrukare, framför allt de många arrendatorerna, berövas den inkomstförbättring ett höjt ost- och gräddpris skulle ge, samtidigt som de jordbrukare inom s. k. slättbygdsområden, vilka producera spannmål och oljeväxter till avsalu, få en prisförbättring. Detta gäller i synnerhet de kreaturslösa jordbruken. Ett prisstöd bör genomföras efter riktlinjer som ge största möjliga rättvisa. Med hänsyn härtill böra enligt vår mening de medel, som inflyta genom ovannämnda prishöjning på grädde och ost samt utjämningsavgifter, lika fördelas över all mjölkproduktion. För att möjliggöra en särskild prisförbättring för mindre gynnade jordbruksbygder med ringa eller ingen möjlighet till spannmåls- och oljeväxt-

odling för avsalu bör en avgift uttagas på spannmål. De medel som inflyta genom denna avgift böra tillföras de mindre gynnade jordbruksområdena i form av en särskild prisförbättring på mjölken av minst den storlek som förutsatts i uppgörelsen.

Det torde icke kunna bestridas att den clearing, som av oss förordas, verkar betydligt mera rättvist än den som i propositionen föreslås. Denna av oss föreslagna ändring av clearingförfarandet motverkar icke en i och för sig önskvärd minskning av den totala mjölkproduktionen i landet, eftersom en höjning av priserna på spannmål och oljeväxter samtidigt som priserna på mejeriprodukter i stort sett bibehållas är en tillräcklig åtgärd för att åstadkomma en produktionsomläggning i önskad riktning.

Vi tro oss veta att det pristjämningsförfarande som här föreslås helt accepterats av jordbrukets organisationer. Tanken på en clearing mellan spannmål och mjölk synes emellertid icke ha vunnit jordbruksnämndens godkännande, vilket är ägnat att förvåna. Det torde knappast kunna sägas, att en clearing av här ifrågasatt typ möter så stora tekniska svårigheter att den icke kan genomföras. Frågan om oljeväxtodlingens deltagande i en clearing har blivit löst på så sätt, att vinsten på export av oljeväxtfrö skall användas till täckande av förlust på export av mejeriprodukter.

Enligt den vid uppgörelsen godtagna förkalkylen för jordbrukets inkomster och kostnader under produktionsåret 1951/52 beräknas en minskning av antalet mjölkkor med 7 000 eller 0,4 procent i jämförelse med innevarande produktionsår. De kalkylsakkunniga ha räknat med en fortsatt stegring av mjölkavkastning per ko med 1,5 procent och på grund härav beräknat totalproduktionen av mjölk till 4 998 miljoner kilogram år 1951/52 mot 4 945 miljoner kilogram år 1950/51, vilket innebär en ökning med 1,1 procent. Vid granskningen av jordbrukskalkylen i jordbruksnämndens råd anmärktes av rådsledamöter att mjölkproduktionen uppskattats för högt, emedan man underskattat slakten och sålunda utgått från ett för stort antal kor. Det må i detta sammanhang framhållas att hittillsvarande mjölkproduktionen under år 1950/51 är cirka 2 procent mindre än föregående år. Mycket talar för att inkomstposten för mjölk i kalkylen beräknats för högt. Beträffande en minskning av mjölkproduktionen på grund av omställning av produktionsriktningen bör påpekas, att jordbruket under det år en sådan omställning äger rum icke kan påräkna motsvarande intäktsökning från andra produktslag.

Med hänsyn till att en förändrad produktionsvolym kan medföra avsevärt minskade inkomster i jämförelse med vad som beräknats i förkalkylen bör jordbruket vid kommande uppgörelse för tiden den 1 januari—31 augusti 1952 självfallet erhålla kompensation för en eventuell minskning av produktionsvolymen. Jordbruket bör givetvis också erhålla full täckning för alla kostnadsstegringar, inklusive en sådan arbetslön att jordbrukets folk får en med andra grupper jämförbar inkomstförbättring. En utjäm-

ning av inkomstklyftan bör även ernås i överensstämmelse med av riksdagen givna löften.

Med stöd av vad som sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen med anledning av propositionen nr 207 måtte dels besluta bemyndiga Kungl. Maj:t genomföra en clearing till mindre gynnade jordbruksområden på sätt i motionen förordats och dels i övrigt beakta vad i motionen anförts.

Stockholm den 17 maj 1951.

Harald Andersson
i Dunker.

David Boman
i Stafsund.

Nils Jönsson
i Rossbol.

K. E. Hansson,
Skediga.

Gunnar Larsson
i Luttra.
